

Rozhovor s religionistou Zdeňkem Vojtíškem

Zdroj: Radiožurnál

Datum vydání: 2.1.2017

Moderátor: Lucie VÝBORNÁ

Relace: Host Radiožurnálu

Čas vysílání: 9:06:00

Rozsah: 00:49:57

Hosté: Zdeněk VOJTÍŠEK

Pořadí: 1

Oblast: Rozhlas

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

A mým hostem je religionista Zdeněk Vojtíšek. Přeju pěkný den, ať se vám dnes daří.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Dobrý den.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Vstoupili jsme do roku 2017, do roku, kde se bude slavit pětisté výročí reformace, také se mu říká rok náboženství, tak jsem si říkala, že by bylo hezké, kdybychom si spolu o tom náboženství popovídali. Musí být každý religionista věřící?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

No, tak to je otázka, dost jich je věřících, ale někdy se udává, že naopak religionisté by měli být ateisté, že pokud jsou věřící, tak vlastně jsou nějakým způsobem už zaměřeni k tomu svému náboženství. Je to opravdu otázka. Moji kolegové obvykle věřící bývají, ale mají od té své tradice, řekl bych, takový zdravý odstup, který jim dovoluje nespoknout úplně všechno, co v té tradici se nabízí.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Vy jste husita?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Ne, já jsem evangelík, člen církve bratrské.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

A jak to máte vy osobně ten střet zájmů mezi religionistikou a vlastně vaší vírou?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Já ho moc nepociťuji. Já spíš pociťuji to, že těm lidem, se kterými hovořím, ať už jsou to věřící v těch jednotlivých skupinách nebo třeba i odešlí lidé, já si myslím, že jim rozumím, že prostě vím, co ta víra v jejich životě znamená nebo znamenala, s čím se případně rozloučili, že snad chápu, co je tlak té instituce na jejich osobní víru. Myslím si, že jim rozumím. To, že bych měl nějaké tendence je dostávat do své církve nebo obracet ke svému náboženství, to opravdu nemám, to bych si připadal, že to svoje postavení zneužívám a toho se varuji a řekl bych, že v posledních 20 letech se mi to snad ani nestalo.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Velmi důležitou věc řekl teď dnešní host Radiožurnálu - instituce versus osobní víra, Zdeněk Vojtíšek, religionista je hostem. Budeme pokračovat právě v tomto duchu už za okamžik a vy můžete své otázky posílat na www.radiozurnal.cz. Host Lucie Výborné právě začíná, ať se daří i vám.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Posloucháte Dopolnední Radiožurnál. Mým hostem je dnes religionista Zdeněk Vojtíšek. My vstupujeme na pole náboženství, ale také náboženských hnutí a sekt. Můžete, než začne ten náš rozhovor, se pohybovat v těchto termínech, vymežit to hřiště?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak to je možná to nejhorší, co jste, o co jste mě mohla požádat. Definice náboženství je velice těžká, ale obvykle se náboženství hledá tam, kde je nějaký vztah, nějaký projevovaný vztah ke skutečnosti, která je chápána jako transcendentní, tedy přesahující, překračující člověka. A my možná raději než o náboženstvích mluvíme o náboženských tradicích. Cítíme, že ty představy a obřady, etika a všechno ostatní, že se postupem času vyvíjí, že to jsou takové, řekněme, živé stromy tradic a že tyto stromy jsou také neustále obnovovány, že každou chvíli vyrostou nové lístečky a větvičky a těmto novým lístečkám a větvičkám říkáme nová náboženská hnutí a tato hnutí se často dostávají do konfliktu, poutají na sebe pozornost, mají všelijaká protestní zaměření, kterými tak trochu provokují ty ostatní a těmto novým náboženským hnutím pak ti ostatní říkají negativním, pejorativním slovem sekta.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Jinými slovy, že vstupuji do vaší řeči.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Nevadí.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

V začátcích křesťanství by mohli být ti raní křesťané označováni za sektu?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

No, nejenom, že by mohli být, ale dokonce i byli. V křesťanském kanonickém spise, tedy v Novém zákoně je dokonce dvakrát zaznamenáno, že byli křesťané nazýváni židovskou sektou a v lecčems to bylo podobné jako s novými náboženskými hnutími dnes. Také křesťané byli podezíráni z různých bizarních záležitostí, z toho, že se dopouštějí kanibalismu, protože jedí krev Ježíše.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

A tělo Páně.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

A tělo Páně. Z toho, že se dopouštějí nějakých sexuálních nevázaností, protože ta jejich láska se projevovala třeba i v polibku bratrském nebo sesterském prostě každé to nové náboženské hnutí naráží na to okolí, někdy řekli bychom, že to okolí docela právem reaguje poděšeně, někdy reaguje poděšeně možná spíš proto, že samo moc neví, nebo, že není úplně připraveno nebo není úplně tolerantní, ale každopádně ta negativní reakce toho okolí, tak se koncentruje do toho slovíčka sekta. Fuj, to nemám rád, to se mně nelíbí, to je něco nového, to je sekta.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Co vlastně rozhoduje o tom, že se z toho nového náboženského hnutí buď stane církev nebo oficiální náboženství anebo nestane? Když bych si vzala třeba devatenácté století a spiritismus, statisíce příznivců a ...

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

A nikde nic?

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

A najednou dneska nikde nic.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Ano, to je něco, co mě velice, velice baví, každopádně mnoho těch nových náboženských hnutí časem zaniká, prostě se neuchytí. Já jsem možná trošku cynik. Já si myslím, že možná více než na té věrouce možná záleží na osobnosti toho vůdce. Někdy se prostě úplně nepovede, že by ten vůdce vyvrátil v nějakou osobnost integrující, která by byla schopná tu lodičku provést všemi těmi bouřemi, které ji nutně čekají, takže mnoho těch nových náboženských hnutí zase přirozeně zaniká, často o nich ani nevíme, dokonce ani religionisté o nich nevědí, ale některá, ta, která jaksí obstojí, která projdou všemi možnými problémy, tak se prostě v té společnosti udrží a časem v pluralitní společnosti se stanou jednou z denominací, jednou z církví nebo jednou z prostě běžných náboženských společností, anebo dokonce, pokud ta společnost je unitární jako se stala ta společnost křesťanská od toho pátého století po Kristu, tak je dokonce jedním jediným náboženstvím.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

A jak to bylo s těmi spiritisty, kam zmizeli?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

No, spiritisté zmizeli během doby mezi první a světovou válkou. Po druhé světové válce se už neobjevili, ale objevili se vlastně v takové monifikované podobě, totiž do spiritismu vstoupila v roce 1875 teosofická společnost.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Rudolf Steine.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

To je antroposofická.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Pardon.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Ale nejste daleko. A ta přinesla takovou zásadní inovaci, ale že se nemluvilo jenom s duchy zemřelých, ale mluvili se i s takzvanými nanebezatými mistry s takzvaným velkým bílým bratrstvem, to znamená, s různými duchovními osobnostmi a toto přečkalo a toto je dokonce dneska velice rozšířené, říká se tomu channeling a je to kontaktování všech možných bytostí z vesmíru, tvůrců, stvořitelů, andělů, archanděl a toto přečkalo, takže ten spiritismus, který byl tak jaksí

jednostranně zaměřen na duchy zemřelých, se dost brzy jaksi vyčerpá, protože co vám ti duchové tak jako pořád můžou povídat, ale transformoval se do těchto nanebevzatých mistrů, a to je dneska velice, velice populární.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Religionista Zdeněk Vojtíšek je dnes hostem Radiožurnálu.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Docent, doktor filozofie a teologie Zdeněk Vojtíšek, religionista, host Radiožurnálu by nám teď mohl přiblížit práci religionisty, protože, když jsme u těch klasických náboženství, tak tam si umím představit to zkoumání v těch spisech a v knihách a tak dále, ale když jsme u těch nových náboženských hnutí, tak tam to musí být asi hodně o setkávání s lidmi. Můžete nějak přiblížit to, co děláte?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

To je možná to, co mě na tom nejvíc baví. Já samozřejmě také musím číst, čtu to, co o těch nových hnutích napsali moji kolegové, protože nemůžu obsáhnout všecko. Čtu jejich spisy. Snažím se orientovat třeba i mezitím, co říkají do médií, nebo naopak, když někdo od nich odejde, tak to je v takovém našťavaném módu, tak i to se snažím nějak dešifrovat a i o tom se snažím nějak uvažovat a skládat takovou mozaiku, ale pochopitelně velký význam pro mě má ta společnost navštívit, zúčastnit se nějaké bohoslužby nebo meditace, být s nimi chvíli. Když jsem byl mladší, tak jsem často jezdil i na různé víkendové semináře a podobně. To už ...

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Co když vás tam nepustí, což když je to nějaká uzavřená společnost?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak tady se stalo. Já docela dobře chápu, že ke mně nemusejí mít důvěru hlavně proto, že se pokouším psát kriticky, to znamená, ne, že bych chtěl někoho shazovat nebo kritizovat nějak samoúčelně, ale přeci jenom musím zařadit to hnutí do určitého kontextu a už v tom bývá často problém, protože mně ti lidé řeknou - no, jo, ale my se necítíme být takoví nebo onací a vy nás někde zařazujete a škatulkujete a tak dále.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

To znamená, že pak následuje model religionista v přestrojení?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Ne, ne, ne, k tomu jsem, k tomu jsem nikdy nepřistoupil, to by mně přišlo takové dehonestující vůči těm lidem. Snažím se nějak vysvětlit, že nemám nějaké špatné úmysly a že pro všechny strany bude výhodnější, když si udělám nějaký vlastní obrázek a že jsem otevřený tomu se i napravit nebo že prostě se můžu mýlit, nebo, že mi něco vysvětlí, tak není vůbec důvod, proč bych to nepřijal za své, a tak dále. Takže se pokouším udržet si samozřejmě ten svůj religionistický profil nestat se součástí toho společenství, nepředstírat, že jsem jeden z nich, to určitě ne, ale na druhou stranu určitě být spolu a s nimi a prožít to, co prožít mohou, zažít tu atmosféru a pokusit se zase trošku více pochopit, o čem ta jejich víra je.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Aniž bychom to chtěli nějak zesměšňovat, zažil jste někdy něco hodně bizarního? Něco, u čeho jste si řekl - no, tak tady to už je pro mě hranice, tam já už nejdu?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak to asi, že bych někam nešel, to asi ne, ale když jsme před chvílí hovořili právě o těch kontaktech s těmi různými duchovními bytostmi, tak skutečně takový prvek bizardity je hovořit s bohem, stvořitelem tohoto vesmíru a ptát se ho na to, jestli si mám dát zelený nebo černý čaj nebo prostě něco takového, tak někdy takové prvky humoru v tom samozřejmě jsou a já se nesnažím být nějak neautentický v tom, že bych se třeba nedokázal něčemu usmát. Takže ano, zvláště třeba u těchto kontaktů, kteří si myslí, že prostě celý kosmos se koncentruje v Kropáčkově Vrutici na zahradě, to je někdy jako trochu náročné.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Já se omlouvám. Řekněte mi, když už má religionista takovouto příležitost hovořit s duchem svatým, na co se ho zeptá?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak já s ním nehovořím. Já spíš poslouchám to, co hovoří ti ostatní. To ...

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Takže vy jste tu příležitost úplně nevyužil?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Ne, to ne. To já k tomu ani nejsem povolán. To zase ten rozhovor s těmi mimozemskými bytostmi, to zas není úplně jednoduché, člověk musí být médium, některá ta média propadají do jakéhosi tranzového stavu, který může být docela lehký, ale přece jenom ten člověk je zároveň někde jinde, zároveň i trochu tady, ale prožívá něco jiného, to jako není, není jako telefonování mobilem, to přece ...

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

A je to nefalšovaný stav, nebo je to hraný tranzovní stav, protože i to jste asi viděl?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak já se snažím to každému věřit a řekl bych, že v naprosté většině případů nedělám chybu, že ti lidé to tak skutečně prožívají, že prožívají tu svou významnost, důležitost, to, že se teď se jim zjevila princezna Diana a hovoří k nim a radí jim, jak si zařídit kotce s králíky a podobně a oni to prožívají, oni z toho nemají legraci. A já nemám důvod to nějak zpochybňovat.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Vy jste spoluzaložil společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů před více jak 20 lety, máte tam i poradnu. Jak podstatný je třeba tohle zdroj informací pro vaši práci, když tam přijdou lidé, kteří jsou zdecimováni právě nějakým takovýmhle směrem nebo sektou v uvozovkách a třeba i odpadlictívím?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Ano, tak zdrojem informací to beze sporu je. Já občas propadám takové iluzi, že znám desítky a desítky společenství po Česku a pak přijde někdo a odhalí mě, že 20 let existuje společenství, o kterém vůbec nemám tušení. Takže ano, někdy se stane, že se setkám v té poradenské práci s něčím, kdo přichází s něčím úplně novým. S těmi informacemi, jak to tam je a kdo komu ukřivdil a kdo komu šlápl na kuří oko, s těmi se snažím zacházet velice opatrně, protože, aniž by ti lidé lhali nebo cokoliv, tak prostě tomu náboženskému společenství dali určitou část života, někdy třeba i finanční prostředky a podobně

a nesou si s sebou nutně nějaký pocit křivdy, ztráty, nesou si to, že měli smysl života, najednou ho nemají, jsou v rozpacích, co vlastně si s tím životem pořídit, takže v tomto smyslu to, ta poradna jako nějaký stoprocentní zdroj informací nefunguje a nemůže fungovat a styděl bych se před těmi lidmi, kdybych z nich chtěl vytahovat jenom nějaké informace, to určitě nedělám.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Religionista Zdeněk Vojtíšek. Je hostem Radiožurnálu. Hned po písničce od Leny a po krátkých zprávách v půl desáté bude náš rozhovor pokračovat.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Religionista Zdeněk Vojtíšek je vedoucím katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy. Dnes se ho ptáte na všechno možné. Otázky na islám, už jich je tady několik, otázky na korán, ale i třeba zajímavá otázka na to, proč jsou Čechy považováni za atheistický národ. Otázky posíláte jako vždy na www.radiozunal.cz. Za malou chvíli budeme v rozhovoru pokračovat.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Posloucháte Dopolnední Radiožurnál, religionista Zdeněk Vojtíšek je hostem. Když se podíváme na stav víry v Česku, profesor Halík často mluví o českém náboženském analfabetismu. Jaké by tohle nebo jaké to má důsledky pro naši společnost, jestli s ním souhlasíte?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Souhlasím. Myslím, že to slovo je velice zdařilé. To, co je charakteristické pro Čechy, pravděpodobně není nějaká menší víra nebo menší víra se stahovat k něčemu nadpřirozenému, ale to, co je charakteristické, je náboženská nedůvěra k náboženským institucím. My prostě nesnášíme církve, a to je skutečně kritérium, ve kterém jsme na konci pořadí evropských zemí. Nejsme úplně na konci v návštěvnosti kostelů například, ale jsme úplně na konci tam, kde se mluví o důvěře v církve. A tím, že v ty církve nevěříme nebo nedůvěřujeme jim, tak vlastně celé je nám to nějaké takové nepříjemné, moc toho náboženství nevíme. Spíš se tam orientujeme na něco, co jsme kdesi někde zaslechli a hlavně tím také si budujeme takový hřejivý pocit, jak jsme ohromně nábožensky tolerantní a ono to tak podle mého moc není a myslím, že i pan profesor Halík si to tak myslí, že ta tolerance je vlastně jakási ...

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Neznalost?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Neznalost nebo právě ten analfabetismus a řekl bych, že se to krásně teda spíše špatně, ale že se to opravdu projevilo na té krizi, kterou teď prožíváme s islámem. Kdybychom byli tolerantní, tak to prožíváme jinak, ale my o islámu vůbec nic nevíme, nebo toho víme velice, velice málo a jsme tím pádem ohromně náchylní podléhat různým populistům a najednou z toho sebeobrazu té tolerantní společnosti najednou se ukáže, že ačkoliv je u nás muslimů velice málo, tak my jsme na tom s tolerancí vůči muslimům nejhůře v Evropě, takže ano, ten, ten náboženský analfabetismus má důsledky a řekl bych, že mohou být i docela dost nepříjemné.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Když už jsme u muslimů, ono se říká, že počet muslimů v Evropě roste, to je měřitelný fakt, asi ano?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Asi ne, nebo určitě ano, jistě.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Je na místě to, čeho se vlastně snaží řada lidí ať už politiků nebo jiných lidí chopit, to tvrzení, že islám jednou přebije tradiční křesťanství a že křesťanská Evropa zcela zmizí?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak nedá se asi vyloučit vůbec nic a do nějaké vzdálené budoucnosti nikdo nevidíme, ale zkušenost spíše ukazuje, že muslimové přicházející do Evropy nejsou příliš praktikující. Ono je to dobře vidět i u nás. Tady se odhaduje asi 20 tisíc lidí z muslimských zemí a přitom, jakž takž praktikujících je asi 1500, což je velký nepoměr. Takže, že by jaksi ta masa těch muslimů, že by to všichni byli praktikující a že by jim šlo o islamizaci, to není úplně pravděpodobné. Jisté je, že jsou muslimové, nebo asi jich je docela hodně nebo většina, kteří by rádi, aby ten model společnosti tak, jak si ho představují z koránu a z dalších spisů, aby ten model zachránil tu evropskou společnost, takže ano, dá se předpokládat, že spousta těch muslimů by vlastně ráda, kdyby nějakým způsobem ta západní společnost byla zbožnější, tedy ve směru islámu.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Ve směru islámu. Můžu si to vykládat tak, že ti lidé utekli sem, protože některé vlastně věci v jejich zemi a v jejich náboženství jsou tak kategorické, že jim nevyhovují, že je přitahuje svým způsobem ten západní způsob života, ale chtějí si to přece jenom změnit k obrazu svému?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Já bych myslel, že přesně, že totiž, když s muslimy hovořím, tak snad si nevzpomínám, že by někdo docela spontánně neoceňoval západní náboženskou svobodu, že by neoceňoval to, že je tady možné praktikovat islám v té podobě, v jaké to chtějí. Já jsem, dovoluji jenom odskok, když jsem byl poprvé ve Spojených státech, tak jsem vůbec nechápal, jak je možné, že kdykoliv vstoupím do mešity, tak první, co vidím, je americká vlajka. Všichni muslimové jsou prostě ohromně přízniví vůči Americe, velice si váží toho svobodného prostředí a s něčím podobným se setkávám i tady. Oni jsou rádi, že je tady, že je tady ten svobodný prostor, ale pochopitelně rádi by také, aby ten, aby ten prostor byl třeba méně agresivní, aby byl více kooperující, aby třeba lidé byli zbožnější a mnoho těch muslimů není ani, nemá ani nic proti tomu, aby byli třeba více křesťanští nebo více židovští, aby prostě ten prostor byl takový více náboženský, ale to je, řekl bych, touha v podstatě všech náboženských lidí prostě tu společnost přetvářet v to, aby byla lepší.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Religionista Zdeněk Vojtíšek, host Radiožurnálu.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Zdeňka Vojtíška, religionisty, se ptá Zdeněk Horký z Pardubic: "Dobrý den, pane Vojtíšku. Proč bych měl tolerovat v naší zemi a kultuře islám, který chce vládnout světu? Sdělte mi, prosím, jeden rozumný důvod?"

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak já bych chtěl říct, že pan Horký je pravděpodobně velmi rád, že žije v nábožensky tolerantní společnosti a že nikdo ho nepronásleduje kvůli tomu, zda je křesťan nebo ateista nebo něco takového a pokud si přeje, aby si užíval této náboženské svobody, tak by podle mého ji měl dopřát i dalším, protože je velmi těžko říci, kde by pak ta svoboda měla končit. Svoboda samozřejmě končí u trestných činů, takže je velmi dobře, když se různé bezpečnostní složky zajímají o

bezpečnostní otázky a sledují, kde, jestli se někde nechystá nějaký kriminální čin, ale určitě by neměla končit u nějakého přesvědčení a totiž ani u toho přesvědčení, že by bylo nejlepší, kdyby celý svět byl islámský. To prostě tomu muslimovi musíme nechat tak, jako si mnoho křesťanů myslí, že by svět byl nejlepší, kdyby byl křesťanství, nebo jako si buddhističtí misionáři myslí, že by svět měl být v zásadě buddhistický.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Jiří z Ostravy píše: "Pane Vojtíšku, je známo, že islám není slučitelný s křesťanstvím. Proč tak málo lidí zná korán? Proč je u nás povoleno praktikování této víry," tam jsme zase zpátky u té tolerance. A pan Jiří píše ještě na příkladu Teplic, že každá mešita je v zásadě pátou kolonou islámské invaze do Evropy.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak já začnu tou invazí. Pokud pan Jiří nějak cítí, že se ten svět mění, tak asi má pravdu, nebo prostě ten pocit je v pořádku. Prostě takové teplíčko, kdy tady u nás jsme jenom my, co se máme rádi a co si navzájem vyhovíme, to asi v té éře globalizace dříve či později zmizí, takže prostě sem jistě budou přicházet další a další náboženství. Některá se nám možná budou zdát lepší, některá horší, ale podobně jako tomu předchozímu tazateli bych řekl, že dokud se tam neděje nějaký kriminální čin, tak do té doby bychom asi měli tolerovat tak, jako chceme sami být tolerováni.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

A jak je to se slučitelností islámu a křesťanství?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Já úplně nevím, co tou slučitelností je myšleno. Jsou to prostě dva systémy, dvě tradice, že by šlo vytvořit něco jako islámské křesťanství nebo křesťanský islám, to samozřejmě nejde, to pojetí boha je jiné, jiné jsou i zásady, dějiny, jiné je Svaté písmo, pojetí Ježíše, pojetí Muhammada, to všechno je jiné. Že by se to dalo nějak převést na společného jmenovatele, to si neumím představit a hlavně si neumím představit, k čemu by to mohlo být dobré.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Říká religionista Zdeněk Vojtíšek. Pojdme se podívat na budoucí náboženskou mapu světa. Ne na tu, kterou známe teď a která, jak jste řekl, se hodně mění, ale na tu, která, jak bude, jak by mohla vypadat třeba za 5, za 10 let?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak asi po celém světě bude vzrůstat náboženská pluralita, to znamená, stále více a více společností se bude muset vyrovnávat s tím, že v jejím rámci jsou různé náboženské společenství, že už to nebude, už to není tak, že by prostě celá jedna společnost věřila v jednu tradici, takže bezpochyby poroste ta náboženská pluralita a bezpochyby se bude, budou snažit také různá náboženství, aby byla vzkříšena, různé podněty třeba z oblasti, které jsou velmi vzdálené geograficky nebo časově se budou pravděpodobně křísit, protože se bude hledat, zda by v nich nebylo něco nového, něco obživujícího, něco občerstvujícího. No, a s těmi velkými náboženskými tradicemi patrně nadále poroste křesťanství, které je dneska ve velmi silném nárůstu v Africe nebo v některých asijských zemích. Patrně poroste nadále islám. Patrně se bude dále rozšiřovat buddhismus. Dneska vlastně buddhismus na Západě je poměrně silnou větví, která dokonce někdy je i vlastně v něčem důležitější než buddhismus v těch tradičních zemích. Ti západní buddhisté leccos objevují a obnovují. Takže ano, co poroste je pluralita a v té pluralitě si asi jednotlivé ty tradice najdou svoje místo.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Religionistu Zdeňka Vojtíška hostí Radiožurnál. "I katolická církev má své různé odnože," píše vám Hana Budínová, "hnutí. Jak správně je máme vnímat a kolik je komunit v rámci katolické církve?"

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak to číslo opravdu nevím, ale správný termín nebo termín, který se obecně užívá, jsou nová hnutí v církvi a tato nová hnutí opravdu do značné míry připomínala nebo připomínají nová náboženská hnutí. Také se dostávala docela dost do konfliktů s těmi místními farnostmi i s církví jako takovou. Možná, že bych paní posluchače třeba připomněl kojnou Jan Křtitel, která působí v Plzni a která v prvních letech byla velmi silně kritizována různými biskupstvími a v poslední době se zdá, že se ta situace kolem ní trochu uklidnila a že se vřazuje mezi katolické laické aktivity. Řekl bych, že to je něco docela přirozeného a že možná dokonce tudy půjde nějaká cesta pro katolickou církev vpřed, tedy nikoliv cesta pouze obnovy a budování farností, ale i cesta různých zájmových aktivistických sdružení.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Další otázka od pana Novotného: "Pane Vojtíšku, ne křesťanství, ne buddhismus, ne islám, ne žádné náboženství ve světě. Myslím si, že nejde o náboženství, ale spíš o moc, peníze nebo majetek." Tady píše ještě pan Novotný: "Tváří se všichni, že jim jde o bohy, ale podle mě jim jde o moc a zmiňované věci."

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

To je těžko říci, tak samozřejmě každý člověk je utkáán z mnoha motivů a že za těmi často krásnými duchovními motivy mohou být motivy velmi takové podivné, to je jasné a to se v historii mnohokrát ukázalo. Na druhou stranu mně neustále překvapuje, jaké má náboženství sílu, jakou má motivační sílu, kolik lidí jsou schopni obětovat času, peněz, práce pro náboženství a nezdá se mně, že by to prostě byla jenom nějaká zástěrka pro různé třeba psychické obtíže nebo pro mocenské ambice nebo něco takového. Nemůžu to panu Novotnému nijak vyvrátit, ale řekl bych, že to prostě je náboženská víra, která tady postavila pyramidy a která tady zanechala na týchle planetě možná to nejdůležitější, co dodneška užíváme.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Říká religionista Zdeněk Vojtíšek, dnes byl hostem Dopoledního Radiožurnálu. Jaký bude váš letošní rok? Bude něčím výjimečný?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Doufám, že ne.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

No, když já jsem na začátku říkala, že tento rok se bude slavit pěti sté výročí reformace a tudíž bývá označován jako rok náboženství, jestli to není také religionistův rok?

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Tak na to, že se trošku podívám zase více na reformaci, se docela těším. Spoustu jsem toho zase už zapomněl a trošku doufám, že bych se zase letos mohl podívat do Indie, což je země, kterou mám velmi rád.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka:

Tak těším se na náš rozhovor zejména, až se z Indie vrátíte. Religionista Zdeněk Vojtíšek, host Radiožurnálu. Díky za váš čas a ať se vám dnes daří.

Zdeněk VOJTÍŠEK, religionista, vedoucí katedry religionistiky Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy:

Děkuju. Na shledanou.